

Verlag AWD Broedvogeltellingen 2013

Jan Jacobs

Sinds 1986 inventariseren leden van onze natuurvereniging de broedvogels in 5 kavels in de Amsterdamse Waterleiding Duinen. De kavels zijn 30 tot 50 hectare groot en liggen in het Zuid-Hollandse deel van de AWD. De broedvogels worden geteld volgens de SOVON-methode en de gegevens worden aan SOVON en Waternet ter beschikking gesteld. De gegevens van alle kavels zijn dit jaar digitaal ingevoerd en verwerkt met autoclustering volgens de SOVON-richtlijnen.

Gijs Kokkieshoek

Geïnterviewd door Annelies Marijnis en Jan Jacobs

Het geïnterviewde terrein ligt ten noorden van de Langevelderslag, naast het rijwielpad achter het Zuid-Hollands Landschap. Het wordt in het westen en noorden begrensd door de Houtweg en de Halfwegeslag. Het terrein heeft een oppervlak van ca. 47 ha, waarvan ca. 7 ha duinberkenbos, ca. 15 ha duindoornstruweel, een toenemend oppervlakte stuifzand en stuifplekken en ca. 20 ha open duin met Duinriet, Zandzegge en Helmgras. Het terrein is erg geaccidentieerd.

soort	2011	2012	2013
Buizerd			1
Houtsnip			1
Houtduif	1		2
Koekoek		1	1
Groene Specht		1	
Grote Bonte Specht	1	1	1
Boomleeuwerik	7	7	10
Veldleeuwerik	1		
Boompieper	2	1	1
Graspieper	3	3	3
Winterkoning	3	2	1
Heggenmus	16	14	16
Roodborst	2		
Nachtegaal	13	11	15
Zwarte Roodstaart	1		
Gekraagde Roodstaart	2	4	2
Roodborsttapuit	1	5	4
Merel	7	5	7
Zanglijster	1	1	1
Sprinkhaanzanger		1	
Braamsluiper	5	4	3
Grasmus	14	11	17
Zwartkop	3	2	1
Tijftjaf	4	2	3
Fitis	12	17	26
Staatmees	1		
Pimpelmees	3	2	3
Koolmees	7	10	10
Gaai		2	2
Ekster	2	3	2
Kauw		1	
Zwarte Kraai	2	4	
Vink	3	7	6
Kneu	5	4	10
Goudvink			2
aantal soorten	27	27	27
aantal broedgevallen	122	126	151

Het wordt begraaasd door een flink aantal Damherten.

Er werden 12 bezoeken afgelegd, tijdens overwegend koude ochtenden.

Er zijn dit jaar 27 soorten broedvogels geteld, evenveel als in 2011 en 2012. Maar het aantal territoria is flink toegenomen, van 126 tot 151. Dat betekent dat na enkele slechte jaren het herstel van 2011 zich opnieuw heeft voortgezet.

De Fitis is in dit terrein een zeer algemene soort geworden. Hij was goed voor 27 territoria t.o. 17 in 2012. Ook Boomleeuwerik, Heggenmus, Nachtegaal en Grasmus deden het goed. We hebben wel enkele Roodborsten gezien, maar deze waarnemingen vielen buiten de datumgrenzen. Vermoedelijk zijn dat nog trekkers geweest. Ook 5 Tapuiten, gezien op 28 mei, waren geen blijvers.

We telden dit jaar weer 2 Goudvinken. Voor het eerst was er ook een Buizerd in het terrein. De Zwarte Kraai verdween als broedvogel, maar werd nog wel vaak rondom het terrein gezien.

Boeveld-west

Geïnterviewd door Jan Veeffkind en Willem Baalbergen

soort	2011	2012	2013
Houtduif	2	1	
Koekoek	1	1	
Boomleeuwerik	2	2	2
Boompieper		2	1
Graspieper	2	2	2
Winterkoning			
Heggenmus	5	8	6
Roodborst			
Nachtegaal	8	6	6
Blauwborst			1
Gekr. Roodstaart		2	1
Roodborsttapuit	3	3	3
Merel	2	3	1
Zanglijster		1	1
Sprinkhaanzanger			
Rietzanger	1		
Braamsluiper	3	2	1
Grasmus	9	7	7
Tuinfluit	1	1	1
Zwartkop		1	
Tijftjaf	1	1	2
Fitis	11	14	11
Glanskop			
Pimpelmees	2		
Koolmees	3	2	2
Gaai	1		
Ekster		1	
Zwarte Kraai	1		1
Vink	3	2	2
Kneu	3	1	1
Goudvink	1	1	
Rietgors	1		
aantal soorten	22	22	19
aantal broedgevallen	66	64	52

Het gebied wordt in het noorden begrensd door het Finlayweggetje, in het oosten door de Houtweg, in het zuiden door het raster van de Langevelderslag en in het westen door de Van Limburg Stirumvallei. Het betreft een vrij kaal duinterrein, met toppen tot een hoogte van 18 meter. Langs de Houtweg vinden we begroeiing met struweel, terwijl in het noordelijke stuk het Verbrande Vlak ligt. Deze duinvallei is dicht begroeid met onder meer Ratelpopulier.

De totale oppervlakte bedraagt ongeveer 18 ha. Vanwege de ligging dicht bij de ingang van de Langevelderslag is de recreatiedruk redelijk groot. Wellicht in verband hiermee, is in dit terrein een flinke achteruitgang in het aantal territoria te zien, nl. bijna 20%. Vijf soorten verdwenen geheel, namelijk Houtduif, Koekoek, Zwartkop, Ekster en Goudvink.

Voor het eerst broedde er een paartje Blauwborst in de Van Limburg Stirumvallei. De Zwarte Kraai keerde, na een jaar afwezigheid, weer terug.

Wolfsveld-west

Geïnterviewd door Jaap Eisenga, Wim Platzer en Koene Vegter.

Voor een uitgebreid verslag van deze inventarisatie door Koene Vegter: zie pag. 18 in deze Strandloper.

Het terrein is ongeveer 35 hectare groot en ligt tussen het Boeveld en de Ruigenhoeker Schulpweg, langs het voormalige Van Limburg Stirumkanaal. Het telt vijf beboste duindellen in een overwegend open duinlandschap.

Ook in deze kavel is de broedvogelstand met rond 10% teruggelopen.

soort	2011	2012	2013
Houtduif	1	1	
Koekoek	1	2	1
Grote Bonte Specht	1		
Boomleeuwerik	4	1	2
Boompieper		1	1
Graspieper	1		1
Winterkoning		1	1
Heggenmus	14	11	11
Nachtegaal	20	21	19
Blauwborst			1
Zwarte Roodstaart			1
Gekr. Roodstaart	1	2	3
Roodborsttapuit	2	1	1
Merel	5	7	3
Zanglijster	1		2
Sprinkhaanzanger	3	3	2
Braamsluiper	2	3	1
Grasmus	22	25	17
Tuinfluit	1		2
Zwartkop	2	1	
Tijftjaf	3	3	3
Fitis	23	19	21
Staatmees	1		
Pimpelmees	1	1	
Koolmees	8	12	6
Gaai	1	1	2
Ekster			
Zwarte Kraai	2	2	1
Vink	7	11	9
Kneu	5	8	9
Goudvink		1	2
Rietgors	1	1	2
aantal soorten	26	24	26
aantal broedgevallen	133	139	124

Grasmus en Koolmees gingen sterk achteruit. De Zwartkop en de Pimpelmees verdwenen geheel van het toneel.

De Goudvink en de Rietgors hadden voor het eerst elk twee territoria in dit terrein. Voorheen kwamen ze nooit verder dan één territorium. De Blauwborst was ook weer aanwezig met één paartje. De Gekraagde Roodstaart is opnieuw in aantal gestegen en staat nu op 3 broedsels.

De overige broedvogels waren min of meer stabiel in aantal.

Westhoek/Haasvelderbeken

Geïventariseerd door Gab de Croock en Jos Zonneveld.

soort	2011	2012	2013
Houtduif			
Koekoek			1
Grote Bonte Specht			1
Kleine Bonte Specht		1	
Boomleeuwerik	3	3	3
Boompieper	7	11	10
Graspieper			
Witte Kwikstaart		1	
Winterkoning	2		
Heggenmus	5	7	9
Roodborst			
Nachtegaal	2	2	3
Gekr. Roodstaart	14	13	6
Roodborsttapuit	5	6	3
Tapuit	2		
Merel	4	5	
Zanglijster			1
Sprinkhaanzanger	1		1
Braamsluiper	1	1	
Grasmus	11	8	9
Tuinfluter	1		
Zwartkop	3	2	
Tijffjaf	3	2	3
Fitis	19	21	21
Staarthees		1	1
Pimpelmees	4	3	2
Koolmees	8	10	10
Gaai	2	2	1
Ekster	1		
Zwarte Kraai	1	1	
Spreeuw			3
Vink	12	16	8
Kneu	3	2	1
Goudvink			
aantal soorten	23	23	18
aantal broedgevallen	114	122	93

Voor een uitgebreid verslag van deze inventarisatie door Jos en Gab: zie pag. 18 in deze Strandloper.

Het terrein wordt in het noorden begrensd door de Nieuwe Haasvelderweg, in het oosten door het Oosterkanaal, in het zuiden door de Starrenbroekerweg en in het westen door de Haasvelderweg.

Het terrein is niet sterk geaccidenteerd.

De Trapjesberg is met ruim 16 m+ NAP de hoogste duintop in dit gebied.

Het terrein telt 55 ha en bevat verschillende pannen en dellen,

zoals Pan van de Heiweg, Pan van Janus, Berkenpan, Kattendel, Ligusterdel en Wilgenpoot. Het is een sterk struweelgebied en rijkelijk begroeid met Duindoorn en Meidoorn. De voorheen overheersende Amerikaanse Vogelkers is na rigoureuze kap in de afgelopen jaren grotendeels verdwenen en wordt door ingerasterde koeien en schapen kort gehouden. Behalve deze ingezette grazers lopen er flinke aantallen Damherten in de Westhoek.

In de Westhoek daalde het aantal soorten broedvogels met 5 en het aantal territoria van 122 naar 93, d.i. ruim 30%.

De Merel, voorheen altijd goed voor 5 tot 7 broedsels, is uit het terrein verdwenen, evenals de Zanglijster en de Zwartkop. Was er vorig jaar nog sprake van een opmars van Vinken en Spreeuwen, dit jaar is de Spreeuw geheel verdwenen en het aantal Vinken gehalveerd. De Gekraagde Roodstaart ging van 13 broedsels in 2012 terug naar 6. De stobben van de gezaagde Amerikaanse Vogelkers zijn voor een groot deel verwijderd, en juist daarin maakten deze vogels hun nest. Het aantal Roodborsttapuiten daalde weer van 6 naar 3. Het relatief grote aantal mezen handhaafde zich in deze kavel.

De overige vogelsoorten waren min of meer stabiel.

Hoekgatterduin

Geïventariseerd door Leo Schaap en George Hageman

soort	2011	2012	2013
Knobbelzwaan			1
Canadese Gans			1
Grauwe Gans		2	
Nijlgans	2	1	1
Krakeend			1
Wilde Eend	2	3	4
Kuifeend		1	3
Buizerd			1
Meerkoet	4	4	1
Houtsnip		2	1
Houtduif	4	2	1
Koekoek	1	1	
Groene Specht			1
Grote Bonte Specht	4	4	3
Kleine Bonte Specht			3
Boomleeuwerik	7	5	7
Boompieper	9	14	11
Witte Kwikstaart			1
Winterkoning	3		
Heggenmus	8	7	4
Roodborst	1		
Nachtegaal	13	8	6
Gekraagde Roodstaart	6	8	10
Roodborsttapuit	2	3	4
Merel	8	6	7
Zanglijster	3	2	1
Sprinkhaanzanger	2		
Braamsluiper	6	3	3
Grasmus	15	12	13
Tuinfluter	7	7	8
Zwartkop	4	5	3
Tijffjaf	4	4	5
Fitis	36	31	31
Staarthees	2	1	3
Glanskop			1
Pimpelmees	6	7	9
Koolmees	8	15	13
Boompkruiper		1	2
Gaai	4	2	3
Ekster	2	2	
Zwarte Kraai	3	4	3
Vink	11	12	12
Groenling	2	2	1
Putter		1	3
Kneu	4	5	4
Goudvink	1	2	
aantal soorten	33	36	38
aantal broedgevallen	194	192	187

Voor een uitgebreide beschrijving van de broedvogels in het Hoekgatterduin: zie pag. 20; "Verslag van 6 jaar BMP in het Hoekgatterduin" door Leo Schaap en George Hageman.

Het geïventariseerde gebied is ca. 50 ha groot. Het wordt in het noorden en oosten begrensd door de Hoekgatterweg, in het zuiden door de Zilker Slag (Joppeweg) en in het westen door het Oosterkanaal.

Door het gebied lopen enkele zandpaden.

Het gebied kenmerkt zich door een rug van vrij kale duinen met veel stuifgaten. We vinden verspreid over het terrein enkele bosjes van voornamelijk eiken-hakhout.

Langs het Oosterkanaal vinden we enkele bosjes van de Oostenrijkse Den. Het Hoekgatterduin heeft als enige kavel open water.

De watervogels in en langs het kanaal deden het goed, met nieuwe broedvogels als Knobbelzwaan, Canadese Gans en Krakeend. Ook de Wilde Eend en Kuifeend bleven ruim op peil. De Grauwe Gans is dit jaar niet als broedvogel teruggekeerd. Het aantal Meerkoeten beperkte zich tot slechts één paar.

Bij de struweel- en bosvogels verdwenen Kleine Bonte Specht en Goudvink. Heggenmus en Nachtegaal daalden verder in aantal. De Gekraagde Roodstaart en de Boomleeuwerik stegen verder in aantal territoria. Ook de Putter kwam goed terug en bezette dit jaar 3 territoria.

Nieuw waren dit jaar de Buizerd en de Witte Kwikstaart met elk één territorium. De Houtsnip is teruggekomen.

Het aantal vogelsoorten was in 2013 met 38 aan de hoge kant. Het aantal broedsels bedroeg 187 en dat kwam in de buurt van het langjarig gemiddelde.

Conclusie

Er hebben in de vijf kavels 47 soorten vogels gebroed. Eerder waren de jaren 1987 en 2000 met 44 soorten het hoogst. Het gemiddelde aantal soorten sinds 1986 in alle gebieden tezamen is 41. We kunnen dus concluderen dat 2013 een zeer soortenrijk jaar is geweest.

Opmerkelijk is dat bosbroeders, zoals Merel, Zwartkop, Ekster en Houtduif zeer sterk achteruit zijn gegaan, ofwel als broedvogel geheel verdwenen zijn, zoals Roodborst, Spreeuw en Kleine Bonte Specht. De Gekraagde Roodstaart lijkt over zijn top heen te zijn.

In alle kavels zijn kleine veranderingen opgetreden in soort en aantal. De langdurige kou in het voorjaar kan hierin een rol gespeeld hebben. Mogelijk is een aantal zomergasten later aangekomen en later gaan broeden of hebben dat nagelaten. Zo zongen de Nachtegale nog door tot half juni, terwijl ze meestal eind mei uitgezongen zijn.

Alle inventariseerders hebben met veel genoegen aan dit monitoringsproject meegedaan. Ze hopen wel op wat betere weersomstandigheden. Maar ze kijken weer uit naar het volgende voorjaar om opnieuw de AWD-duinen in te gaan.

Broedvogeltellingen in 5 telgebieden in de zuidelijke AWD, 2009 t/m 2013.																										
22-01-2014																										
soort	Gijs Kokkieshoek					Boeveld-west					Wolfsveld-west					Westhoek-Haasveld					Hoegatterduin					
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013	
Diverse groepen																										
Koekoek	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1					1	1	1	2	1	
Zwarte Roodstaart			1												1											
Aantal territoria	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	2	2	1	0	0	0	1	1	1	2	1	0	
Aantal soorten	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	2	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	
Grazige vegetaties																										
Graspieper	2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	3	1	1		1	3	1									
Veldleeuwerik			1																							
Aantal territoria	2	2	4	3	3	2	3	2	2	2	3	1	1	0	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Aantal soorten	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
Pionier vegetatie, ruigten en akkers																										
Tapuit																		2								
Witte Kwikstaart																	1		1						1	
Aantal territoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	0	1	
Aantal soorten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	
Riet en verlandings-vegetaties																										
Blauwborst										1	1	1			1											
Rietgors								1					1	1												
Rietzanger								1						1	2											
Aantal territoria	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	2	1	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Aantal soorten	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	2	1	1	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Open water																										
Canadese Gans																									1	
Grauwe Gans																									2	
Knobbelzwaan																						1			1	
Krakeend																									1	
Kuifeend																					1	4			1	
Meerkoet																					4	6			4	
Nijlgans																									2	
Soepeend																					1	0			1	
Wilde Eend																					1	2			3	
Aantal territoria	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	13	8	11	12	
Aantal soorten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	3	5	7	
Open bos en randen																										
Boomleeuwerik	5	6	7	7	10	1	1	2	2	2	3	4	4	1	2	2	3	3	3	3	2	2	6	5	7	
Boompieper		1	2	1	1				2	1				1	1	9	6	7	11	10	13	13	9	14	11	
Ekster	1	2	2	3	2	1	1		1		2	2					1	1			1	1	2	2		
Gekr. Roodstaart		1	2	4	2		1		2	1		1	1	2	3	6	11	14	13	6	5	7	6	8	10	
Groene Specht				1																	1	2			1	
Groenling																						1	2	2	1	
Putter																								1	3	
Spotvogel																						1				
Zwarte Kraai	2	2	2	4		1	1	1		1	2	2	2	2	1	2	1	1	1		4	3	3	4	3	
Aantal territoria	8	12	15	20	15	4	3	3	7	5	9	9	7	6	7	19	22	26	28	19	26	30	28	36	36	
Aantal soorten	3	5	5	6	4	4	3	2	4	4	4	4	3	4	4	4	5	5	4	3	6	8	6	7	7	
Opgaand gesloten bos																										
Buizerd					1																	0			1	
Boomkruiper	1																				0				2	
Gaai	1	2		2	2	1	1	1			3	3	1	1	2	2	2	2	2	1	3	3	4	2	3	
Glanskop	1															1					1	3			1	
Gr. Bonte Specht			1	1	1		1						1			1	1			1	3	4	4	4	3	
Houtduif			1	2		1		2	1		1	1	1	1		1	2				2	3	4	2	1	
Houtsnip					1																0				2	
Kauw				1																	0					
Kl. Bonte Specht																				1	0				3	
Koolmees	4	3	7	10	10	2	3	3	2	2	6	15	8	12	6	14	11	8	10	10	11	11	8	15	13	
Pimpelmees	2	2	3	2	3	1	1	2			2	2	1	1		7	4	4	3	2	8	9	6	7	9	
Spreeuw																					0					
Tijffaf	2	1	4	2	3	1	1	1	1	2	4	2	3	3	3	2	1	3	2	3	2	4	4	4	5	
Vink	2	2	3	7	6	1	4	3	2	2	5	6	7	11	9	9	8	12	16	8	8	8	11	12	12	
Wielewaal																					1					
Aantal territoria	13	10	19	25	29	7	11	12	6	6	21	27	22	29	20	37	29	29	37	25	39	45	41	52	51	
Aantal soorten	7	5	6	7	9	6	6	6	4	3	6	5	7	6	4	8	7	5	7	6	9	8	7	10	11	
Struiken en struwelen																										
Braamsluiper	3	3	5	4	3	1	1	3	2	1	4	5	2	3	1	2	1	1	1		2	6	6	3	3	
Fits	11	12	12	17	26	11	14	11	14	11	22	19	23	19	21	20	17	19	21	21	38	37	36	31	31	
Goudvink	1				2			1	1				1	1	2						2		1	2		
Grasmus	11	12	14	11	17	8	9	9	7	7	23	24	22	25	17	6	11	11	8	9	21	17	15	12	13	
Heggenmus	9	9	16	14	16	7	6	5	8	6	15	12	14	11	11	6	4	5	7	9	8	7	8	7	4	
Kneu	4	5	5	4	10	2	5	3	1	1	5	4	5	8	9	4	3	3	2	1	2	3	4	5	4	
Merel	5	5	7	5	7	4	4	2	3	1	6	6	5	7	3	7	7	4	5		9	7	8	6	7	
Nachttegaal	14	12	13	11	15	10	8	8	6	6	24	16	20	21	19	8	6	2	2	3	11	14	13	8	6	
Roodborst	3	1	2			1	1				2	2	1	1	1	2	1				2	3	2	3	4	
Roodborsttapuit	3	3	1	5	4	2	2	3	3	3	2	2	3	3	2	2	3	1	1	1	1	4	2			
Sprinkhaanzanger							1					1	1	1								3	3	2	1	
Staatmees	1	1										1	1	1								4	5	7	8	
Tuinfluit						2	1	1	1	1	2	1	1	1	2							6	3	3		
Winterkoning	2	2	3	2	1	1					5	1	1	1	1	6	1	2				1	3	2	1	
Zanglijster	1	2	1	1	1	1			1	1	3	2	1	1	2	2						1	3	2	1	
Zwartkop	1	2	3	2	1		1		1			1	2	1								3	5	4	5	
Aantal territoria	69	68	83	77	103	50	53	46	48	38	115	96	101	101	91	67	59	57	56	48	114	121	115	92	87	
Aantal soorten	14	12	13	12	12	12	12	10	12	10	13	15	13	12	13	12	13	12	11	8	14	16	16	13	12	
Totaal aantal territoria	93	93	122	126	151	64	71	66	64	52	151	135	133	139	124</											